

AURE KOMMUNE

Retningslinjer for tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) i Aure kommune 2025- 2028

Vedtatt i Hovedutvalg for kommuneutvikling den 25.02.2025, sak: 9/25, P360: 25/00003

Innhold

Bakgrunn	3
Lokale Utfordringer og miljøutfordringer	3
Program for arbeidet mot reviderte retningslinjer for SMIL-midler.....	3
Mål for bruk av SMIL-midler i Aure kommune	4
Krav til søkere og søknader	4
Krav til søker	4
Krav til søknad	5
Eksempler for aktuelle tiltak	5
Prioriterte tiltak i Aure kommune	5
Tilskuddssatser for perioden 2025-2028	6
Forklaring av tiltak i forhold til nasjonal forskrift	6
Lokale tilskuddssatser i Aure kommune for perioden 2025-2028.....	7
Verdsetting av eget arbeid.....	7

Bakgrunn

Ordningen Spesielle miljøtiltak i landbruket herav kalt SMIL-midler er en tilskuddsordning etablert for å ta vare på kulturminneverdier i kulturlandskapet og redusere forurensing fra landbruket. Formålet med tilskuddet er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.

Kommunen skal i henhold til Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket gjøre følgende: *Kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med statsforvalteren og næringsorganisasjonene i jordbruket lokalt (§ 8.Administrasjon, klage og dispensasjon).*

Retningslinjene for bruk av SMIL- midler ble sist utarbeidet i 2020, gjeldende til og med 2023. På grunn av endringer i administrasjonen, ble disse retningslinjene videreført i 2024 med forbehold om å revidere disse i 2025.

Avdelingen plan og drift på Aure kommune behandler søknader om SMIL -midler og har i dette dokumentet utarbeidet retningslinjer for bruk av SMIL-midler gjeldende fra 2025 til 2028. Retningslinjen er utarbeidet i tett samarbeid med landbruksnæringen lokalt og er forankret politisk.

Lokale Utfordringer og miljøutfordringer

Det er hvert år mange tiltakshavere som søker om SMIL-midler i Aure kommune, det kan derfor være en utfordring å gi tilstrekkelig med midler til de ulike prosjektene rundt om i kommunen. Tilskuddet blir utarbeidet i forhold til tiltakstype, antall søknader i kommunen per år og størrelse på tildelt ramme som kommunen har tilgjengelig det året. Utfordringen blir ofte at kommunen har mange søknader i forhold til tildelt ramme, noe som gjør at de færreste får tilsagn om tilskudd i forhold til satser satt i Retningslinjer for bruk av midler til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) i Aure kommune. Derfor er det viktig å presisere at tilskuddet er inntil gjeldende sats.

Hovedsakelig er det to miljøutfordringer i Aure kommune. Det første er ett endret klima som gjør at vi har mere vær i form av regn. Å tilpasse seg ett våtere klima er avgjørende i landbruket både fra ett miljøperspektiv, men også fra ett drifts-perspektiv. Den andre hovedutfordringen i aure kommune er gjengroing. Flere steder i Aure kommune sliter vi med gjengroing på innmark.

Program for arbeidet mot reviderte retningslinjer for SMIL-midler

Aure kommune har igjennom prosessen om revidering av Retningslinjer for bruk av midler til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) i Aure kommune aktivisert relevante aktører i landbruket, både i form av arbeidsmøte og gjennom høring. Retningslinjene er også endelig vedtatt i Hovedutvalg for kommuneutvikling for en politisk forankring.

Tabell 1: Program for arbeidet mot reviderte retningslinjer for SMIL-midler. Tabellen viser kronologisk hvilke aktiviteter som har blitt gjennomført samt dato for når dette fant sted.

Aktivitet:	Dato:
Arbeidsmøte med Aure bondelag, Aure bonde- og småbrukarlag og Aure utmarksbeitelag	14.01.2025
Forslag for Retningslinjer for bruk av midler til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) i Aure kommune lagt ut på høring	15.01.2025
Endelig forslag med høringssvar sendt til politisk behandling i hovedutvalg for kommuneutvikling	18.02.2025
Forslag retningslinjer for bruk av midler til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) i Aure kommune legges til endelig vedtatt av hovedutvalg for kommuneutvikling	25.02.2025

Mål for bruk av SMIL-midler i Aure kommune

Målet med SMIL-midler lokalt er å fremme tiltak for bedring av både kulturlandskapet og miljøet i Aure kommune. Kulturlandskaper er skapt av mennesker og dyr over flere generasjoner og er viktig både som kulturarv, kulturverdi og biologisk mangfold. Kulturlandskapet kan bidra til økt trivsel for mennesker, reiseliv og dyrelivet lokalt.

Kommunen har ett hovedmål om å ta vare på:

- **Kulturlandskapet**
- **Miljøet**
- **Biologisk mangfold**
- **Kulturminner**

Krav til søkere og søknader

Det er viktig at søker setter seg inn i kravene satt. Dette gjør saksbehandling enklere og mere effektiv.

Krav til søker

- Tilskudd kan gis til foretak som har en tilskudds berettiget produksjon på sin eiendom. Dersom søker ikke er eier av eiendommen må det foreligge en skriftlig tillatelse fra grunneier. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på eiendommen som oppfyller vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd.
- For foretak som driver med aktiv drift/ er berettiget produksjonstilskudd og avløsertilskudd skal foretaket kunne fremvise godkjent gjødslingsplan og journal som viser bruk av plantevernmidler. Dette kan bli forespurt ved en eventuell kontroll.
- Aure kommune vil prioritere søknader fra foretak med aktiv drift.
- Allerede innvilgede søknader/prosjekt bør være ferdigstilte før ny søknad blir sendt inn.

Krav til søknad

- **Søknad skal fortrinnsvis leveres digitalt gjennom landbruksdirektoratet sin side for SMIL-Spesielle miljøtiltak i landbruket.**
- **Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.**
- **Tiltak i søknad skal være kartfestet og beskrevet.**
- **Frist for gjennomføring av prosjekt er 3 år fra innvilget tilskudd. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen til 5 år fra tilskuddet ble innvilget.**
- **Det er viktig at søker har ett prisoverslag som er godt gjennomtenkt og realistisk. Prisoverslaget skal beskrives med type arbeid (eget arbeid eller innleid) og anslått tid brukt. Ved prisoverslag er det viktig at søker spesifiserer MVA.**

Eksempler for aktuelle tiltak

- **Gammel beite/kulturmark som har grodd igjen. Tiltak kan være rydding, gjerde eller beite med husdyr.**
- **En bekk som ikke tar unna nokk flomvann ved ett gårdstun. Tiltak kan være plastring av elve- og bekkesider, nye rør eller drens dam.**
- **Vedlikehold av kulturminne for eksempel ei seterbu. Tiltak kan være nytt tak eller ny drenering.**
- **Etablering av rundballelager. Tiltak kan være nødvendig infrastruktur og gjerde.**

Prioriterte tiltak i Aure kommune

Kommunen sin prioriteringsliste er utarbeidet i samarbeid med landbruksnæringen gjennom arbeidsmøte og høring. Prioriteringslisten er også vurdert i forhold til de tiltakene som landbruket har vist at det er behov for i tidligere søknads år. Tiltak er listet i prioritert rekkefølge (fra mest til minst prioritert).

- **Miljøtiltak som hindrer avrenning eller utslipp til vann og luft.**
- **Reetablering av gammel beite/kulturmark der det er planer om beiting med husdyr igjen.**
- **Klimatilpassing som miljøtiltak.**
- **Fjerning av piggtråd i kulturlandskapet.**
- **Tiltak som er til gode for allmenheten.**
- **Tiltak som fremmer kulturminner.**

Tilskuddssatser for perioden 2025-2028

Forklaring av tiltak i forhold til nasjonal forskrift

Tilskudd til planlegging og tilretteleggingsprosjekt

For å få til en mer helhetlig og samordnet miljøinnsats, og for å bidra til prosesser som sikrer bredest mulig involvering og forankring i arbeidet med spesielle miljøtiltak, kan det gis tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

Formålet med slike prosjekter er å legge forholdene til rette for større helhetlige miljøprosjekter over større områder, for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend. Slike planleggings- og tilretteleggingsprosjekter bør lede fram til gode og konkrete kulturlandskaps- og forurensningstiltak som er nevnt i § 5.

Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre slike prosjekter for å få ivaretatt miljøverdier i et større område på en helhetlig måte. Slike prosjekter, ofte med mange aktører, er gjerne administrativt krevende å få i gang, og det kan derfor være behov for å gi starthjelp.

Prosjektet skal resultere i en plan for gjennomføring av konkrete tiltak i det aktuelle området. Prosjektet kan gå parallelt med søknad og gjennomføring av tiltak etter § 5. Da vil planleggingsprosjektet kunne være med å finansiere den administrative delen ved gjennomføringen av tiltakene etter § 5.

(Hentet fra Rundskriv 2021/18, landbruksdirektoratet sin nettside)

Kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdier i kulturlandskapet (kulturlandskapstiltak).

Tiltakene må ikke komme i konflikt med viktige naturverdier, kulturminner eller reindriftsinteresser. For å sikre god kvalitet på planer for, og oppfølging av tiltak kan det være aktuelt å ta kontakt med faglig kompetanse i landbruks- og miljøforvaltningen eller andre kompetansemiljøer. I områder med reinbeite bør søknaden legges fram for reinbeitedistriktet før den blir avgjort.

Det kan gis tilskudd til kulturlandskapstiltak som gjennom istandsetting, skjøtsel, og vedlikehold ivaretar natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap.

(Hentet fra Rundskriv 2021/18, landbruksdirektoratet sin nettside)

Særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold

Det kan gis tilskudd til tiltak som ivaretar biologisk mangfold og gammel kulturmark.

Biologisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.

Gammel kulturmark er arealer med vegetasjon utformet ved slått, beiting, styving, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, ofte uten tilførsel av gjødsel, og med et plante- og dyreliv som skiller seg fra det som ellers kan være vanlig i området. Slik kulturmark kjennetegnes også ved spor etter gamle driftsmåter (i terrengoverflaten, rydningsrøyser, murer, styvingstrær, m.m.) og andre kulturminner i området (gravhauger, hustufter, m.m.). Arealene er ikke preget av moderne jordarbeiding, men er dominert av naturlig gras- og urtevegetasjon. Det kan også være innslag av små, tidligere dyrka åkrer i gammel kulturmark.

(Hentet fra Rundskriv 2021/18, landbruksdirektoratet sin nettside)

Lokale tilskuddssatser i Aure kommune for perioden 2025-2028

Tabell 2: Tilskuddssatser gjeldende for SMIL-midler i Aure kommune for perioden 2025-2028. Tilskuddssats er prosent av godkjent kostnadsoverslag.

Lokal Strategi /Tiltakstype	Tilskuddssats
Planlegging og tilretteleggingsprosjekt	Inntil 70%
Rydding og inngjerding i kulturlandskapet	Inntil 50%
Miljøtiltak utslipp til vann og luft	Inntil 70%
Klimatilpassing som miljøtiltak	Inntil 50%
Fjerning av piggtråd	25 kr per meter
Biologisk mangfold	Inntil 50%
Kulturminner	Inntil 35%

Verdsetting av eget arbeid

Tabell 4: Priser for eget arbeid 2025-2028. Disse satsene skal brukes ved utregning av prisoverslag i søknad.

Aktivitet:	Sats per time:
Traktor	800 kr
Gravemaskin	1000 kr
Person med motorsag	500 kr
Arbeid, person	350 kr